

KALENDARIUM
**Przegląd ważniejszych wydarzeń
grudzień 2016–styczeń 2017**
Mirosław Rutkowski¹
KRAJ

12.12. VII spotkanie Sekcji Historii Nauk Geologicznych PTG odbyło się w warszawskiej siedzibie Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego. Wspomnienie o zmarłym 20 listopada 2016 r. prof. Jerzym Donie, wybitnym geologu, kartografie i wychowawcy wielu pokoleń studentów Uniwersytetu Wrocławskiego, przedstawili Jurand Wojewoda i Stefan Cwojdzński. W kolejnych referatach omówiono wykorzystanie surowców skalnych w państwie pierwszych Piastów (Janusz Skoczylas), petrografię warszawskich artefaktów kamiennych zagrabionych przez Szwedów w XVII w., a ujawnionych niedawno podczas niskiego stanu Wisły (Magdalena Sikorska), oraz geologiczne aspekty podróży Roberta Townsona, angielskiego przyrodnika z przełomu XVIII i XIX w., w Tatry i do Wieliczki (Piotr Krzywiac).

15.12. W Warszawie odbyła się dwunasta międzynarodowa konferencja Power Ring. Podczas spotkania, które miało formę paneli dyskusyjnych, omawiano rolę i miejsce energii w zrównoważonym rozwoju, zintegrowane plany dotyczące energii i klimatu w perspektywie 2030 i 2050 r. oraz problemy związane z wprowadzeniem gospodarki o zamkniętym obiegu surowców. Konferencja rozpoczęła się wystąpieniem ministrów Krzysztofa Tchórzewskiego i Jana Szyszko, a wśród panelistów znaleźli się znakomici specjaliści z Międzynarodowej Agencji Energii, Komisji Europejskiej oraz krajowych instytucji i firm komercyjnych. Jednym z tematów poruszanych w dyskusji było miejsce węgla w polskiej energetyce, a ściślej dostosowanie inwestycji w energetykę węglową do zasobów geologicznych tego surowca.

15.12. Podczas pierwszego posiedzenia Rady Narodowego Centrum Nauki (NCN) kadencji 2016–2018 wybrano jej przewodniczącego – został nim prof. Janusz Janeczek, geolog specjalizujący się w mineralogii, pracownik naukowy Uniwersytetu Śląskiego, rektor tej uczelni w latach 2002–2008. NCN jest państwową agencją wykonawczą, działającą od 2010 r. Jej głównym celem jest finansowanie badań podstawowych, realizowanych w formie projektów badawczych, stypendiów doktorskich i staży, projektów badawczych dla doświadczonych naukowców, mających na celu realizację ważnych dla rozwoju nauki prac pionierskich, oraz badań naukowych nienależących do zakresu tematów finansowanych przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

16.12. W Ministerstwie Rozwoju odbyła się konferencja pt. „Koncepcja Klastrów Energii w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020”. Spotkanie, w dużej mierze szkoleniowe, rozpoczął wiceminister rozwoju Jerzy Kwieciński. Klastry energii to jeden z pomysłów na możliwie harmonijne przejście z gospodarki opartej na węglu do gospodarki niskoemisyjnej. Idea polega na bilansowaniu zużycia energii na danym obszarze, co ma zapewnić większą elastyczność dostaw i zużycia. Zwiększa się tym samym stabilność systemu wobec nieprzewidywalności dostaw energii z OZE. Podział kraju na klastry ma uwzględniać zasoby surowcowe danego terenu oraz możliwości generowania energii ze źródeł alternatywnych, w tym geotermicznych.

19.12. Reforma handlu emisjami oraz gospodarka odpadami to główne tematy poruszane podczas Rady UE ds. Środowiska (ENVI), która odbyła się w Brukseli. W posiedzeniu wzięli udział ministrowie środowiska krajów członkowskich UE. Polskę reprezentowali Jan Szyszko – minister środowiska, wiceminister Paweł Sałek, pełnomocnik rządu ds. polityki klimatycznej oraz wiceminister Sławomir Mazurek. Minister Szyszko podkreślił, że Polska nie może poprzeć projektu dyrektywy regulującej handel emisjami. Nie zgadzamy się na wzmocnienie oddziaływania cenowego poprzez administracyjną korektę mechanizmu rynkowego. Minister zwrócił także uwagę, że zgodnie z traktatami unijnymi kształt systemu handlu emisjami powinien uwzględniać specyfikę poszczególnych państw członkowskich, w tym ich miks paliwowy, wewnętrzne okoliczności ekonomiczne i własne surowce.

20.12. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy otrzymał nowy statut. Korzystając z możliwości jaką wprowadziła nowelizacja Prawa geologicznego i górniczego z 20 listopada 2016 r., Ministerstwo Środowiska nadało instytutowi statut, który różni się od dotychczasowego przede wszystkim sposobem powoływania i składem Rady Naukowej. Dokument w imieniu ministra środowiska podpisał Główny Geolog Kraju Mariusz Orion Jędrysek.

11–12.01. W warszawskim hotelu Marriott odbyła się XVII edycja Ogólnopolskiego Kongresu Energetyczno-Ciepłowniczego POWERPOL. Tematem przewodnim były perspektywy rozwoju polskiej energetyki w 2017 r. Imprezę przygotowało Europejskie Centrum Biznesu. Pre-

¹ Emerytowany pracownik PIG-PIB; mirekrutkowski751@gmail.com.

legentami podczas kilkunastu paneli tematycznych byli m.in. przedstawiciele rządu w randze ministrów i wice-ministrów, szefowie największych spółek energetycznych i surowcowych, prawnicy i analitycy gospodarczych oraz specjaliści z czołowych ośrodków naukowych. Poruszono szeroki wachlarz zagadnień związanych z energetyką oraz bezpieczeństwem energetycznym, kierunkami polityki surowcowej państwa, restrukturyzacją górnictwa i kształtowaniem optymalnego miksu energetycznego w kontekście rosnącej roli legislacji międzynarodowej.

15.01. W cyklu niedzielnych wykładów popularno-naukowych organizowanych przez Muzeum Geologiczne PIG-PIB prelekcję zatytułowaną „Śladami dinozaurów na Dzikim Zachodzie” wygłosił ich badacz Gerard Gierliński. Po wykładzie goście w towarzystwie przewodnika mogli zwiedzić wystawę pt. „Tropami polskich dinozaurów” uruchomioną w grudniu 2016 r. Ekspozycja przedstawia kolekcję odcisków stóp i tułowi tych niezwykłych kręgowców zebraną na stanowiskach w Górach Świętokrzyskich, na Wyżynie Krakowsko-Wieluńskiej, Mazowszu i Roztoczu (więcej o wystawie – patrz str. 76).

ŚWIAT

19–21.12. 1st International Conference on Civil Engineering for Sustainable Development Opportunities and Challenges odbyła się w Guwahati (Indie). Organizatorem był renomowany ośrodek naukowo-badawczy Department of Civil Engineering Assam Engineering College. Większość poruszanych zagadnień dotyczyła problemów stricte inżynierskich, ale nie zabrakło wątków z zakresu geologii środowiskowej i hydrogeologii. Organizatorzy położyli szczególny nacisk na odpowiedzialność inżynierów za wdrażanie idei zrównoważonego rozwoju i rozsądnego korzystania z zasobów naturalnych, przede wszystkim wody pitnej. W spotkaniu wzięli udział zarówno specjaliści z wielu ośrodków naukowych, jak i przedstawiciele indyjskiej administracji rządowej oraz politycy odpowiedzialni za kształtowanie programów swych partii.

5–7.01. The International Academic Forum (IAFOR) to interdyscyplinarny *think tank* założony w 2009 r. w Nagoi (Japonia). Jego celem jest inicjacja wymiany idei pomiędzy naukowcami z różnych ośrodków akademickich, zwłaszcza na osi Wschód–Zachód. W przedsięwzięciu bierze udział kilkadziesiąt znanych uczelni amerykańskich, europejskich i azjatyckich, a środkiem do realizacji celu są konferencje oraz działalność wydawnicza.

Trzydniowa konferencja zatytułowana „The IAFOR International Conference on Sustainability, Energy & the Environment”, która odbyła się w Honolulu (Hawaje, USA), była jednym z przykładów pracy organizacji. Uczestnicy próbowali odpowiedzieć na pytanie, czy i w jakim stopniu innowacje technologiczne mogą się przyczynić do rozwiązania narastających problemów ludzkości – presji na środowisko, kurczących się zasobów, migracji ludności. Znakiem firmowym spotkań IAFOR jest łączenie tematyki naukowej ze społeczną i kulturalną. Zgodnie z tą zasadą w wykazie referatów hawajskiego spotkania można było znaleźć zarówno poważne prezentacje naukowe, jak i prelekcje dotyczące kultury, luźno związane z tematem głównym konferencji. Wśród tych pierwszych do ciekawszych należał referat poświęcony polityce promocji ochrony zasobów wody, realizowanej przez ambasady USA. Interesująca była też prezentacja idei globalnej wizualizacji danych geologicznych i środowiskowych ukrytych w gigantycznych bankach państw i korporacji. W bloku wystąpień kulturalno-społecznych wyróżniał się referat omawiający uniwersum kultowego serialu Davida Lyncha „Miasteczko

Tween Peaks” oraz prelekcja dotycząca znoszenia barier wydawniczych pomiędzy Wschodem i Zachodem.

10–13.01. W Delft (Holandia) miała miejsce First International Conference on the Material Point Method for Modelling Large Deformation and Soil-Water-Structure Interaction. Bezpośrednimi organizatorami imprezy były dwie instytucje: Deltares, jedno z największych europejskich przedsiębiorstw budownictwa wodnego, oraz University of Cambridge. Pomocy merytorycznej udzieliło konsorcjum MPM-DREDGE, złożone z siedmiu ośrodków akademickich i firm komercyjnych, działające w ramach 7. Programu Ramowego Komisji Europejskiej. Podczas spotkania omawiano najnowsze metody modelowania numerycznego interakcji pomiędzy obiektami i działaniami hydrotechnicznymi a gruntami. Kluczowe problemy stabilności stoków przybrzeżnych i szelfowych, erozji wybrzeża oraz osuwisk podwodnych specjaliści wyjaśniali na przykładach realnych rozwiązań (*case study*). Konferencja była rozwinięciem szeregu sympozjów, które odbywały się w ostatnich latach w Delft, Barcelonie i Cambridge.

17–19.01. Argus jest jedną z największych światowych agencji wydawniczych i konsultingowych zajmujących się rynkiem surowców energetycznych. Siedzibą firmy jest Londyn, ale oddziały agencji działają w 21 kluczowych ośrodkach handlu, wydobywania i przetwórstwa ropy naftowej. W jednym z nich – Houston (USA) – odbył się Argus Americas Crude Summit. To połączenie targów, prelekcji i wystawnych przyjęć ma przede wszystkim ułatwić kontakty przedsiębiorców, analityków gospodarczych i polityków. Wymiana poglądów i informacji, często na nieformalnym gruncie, owocuje modyfikacjami w strategiach operacyjnych wielkich koncernów, stąd popularność tego rodzaju imprez wśród managerów przemysłu. Gwiazdą wśród prelegentów był tym razem Leon Panetta, sekretarz obrony USA za czasów prezydentury Billa Clintona oraz szef CIA w latach 2009–2011. Zważywszy na liczne zmiany w polityce energetycznej Stanów Zjednoczonych, sygnalizowane przez prezydenta elekta Donalda Trumpa, tematów do dyskusji nie zabrakło. Omawiano również wiele aspektów globalnego rynku ropy naftowej, m.in. nową politykę surowcową Meksyku, problemy z eksploatacją ciężkiej ropy w Brazylii i Kanadzie oraz reperkusje decyzji OPEC o ograniczeniu wydobycia.